

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld., 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld., 30 kr., za jeden mesec 1 gld., 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Afera Spinčić.

Skoro bo završen zadnji akt afere, katera bo ostala neizbrisen madež ere Taaffe in katera žalostno osvetljuje državljansko svobodo državnih uradnikov avstrijskih.

Imunitetni odsek, kateremu se je bila izročila svoje dni po nasvetu poslanca dra. Pacaka ta zadeva v pretres, predložil je sedaj, točno po preteku osmih mesecev, zbornici svoje poročilo, v katerem večina imunitetnega odseka, obstoječa iz liberalnih Nemcev in Poljakov, utemeljuje svoje mnenje, da se temeljem sedaj obstoječih zakonitih določil ne da trditi, da se je z discipliniranjem profesorja Spinčića kršila imuniteta poslanca Spinčića. Ker bi se pa utegnili časi spremeniti ter danes ali jutri zadeti slična usoda kakaga nemškega ali poljskega poslanca, službujočega državi, zategadelj je večina imunitetnega odseka sklenila v svojih sejah z dné 24. januarja, oziroma z dné 28. februarja staviti zbornici še sledeči predlog: „Imunitetnemu odseku naj se naroči, da sklene in predloži zbornici primerna določila v svrhu zagotovljenja poslaniške imunitete.“ S tem predlogom smatra večina imunitetnega odseka za rešeno tudi peticijo katoliško-političnega društva „Slovenski jez“ v Biljani, izročeno po poslancu dru. Gregorčiču, da naj se g. profesor Spinčić reaktivira v službi.

Minoriteta imunitetnega odseka, obstoječa iz poslancev dra. Ferjančiča (poročevalec), Morseyja (nemški konservativec), Globočnika, dra. Langa (Mladoček), Kulp (Mladoček), pa je bila drugega mnenja in napovedala je minoritetni votum, v katerem se vlada, gledé na to, da se je kršila z odpustitvijo profesorja Spinčića njegova poslaniška imuniteta, sicer ne po črki, pač pa poduh zakona, pozivlja, da naj profesorja Spinčića čim preje zopet namesti v učiteljestvo.

Ta predlog sedaj manjšina v poročilu imunitetnega odseka utemeljuje v glavnih točkah nastopno: *)

*) Tesni prostor nam za danes žalibog ne dopušča, da bi objavili to obširno utemeljevanje doslovno. Uredn.

Naučna uprava trdi, da je imela v obeh pri presoji postopanja Spinčićevega le profesorja in upliv njegovega političnega delovanja na učiteljestvo njegovo. Državnemu zboru pa pristojna pravica preiskovati, ni li vlada s svojo naredbo kršila vitalnih pravic poslanca Spinčića.

Gledé njegovih govorov na Zagrebški razstavi, izražajočih željo do združenja vseh Hrvatov pod habsburško dinastijo, trdi sicer naučna uprava, da se ta želja protivi sedanji državopravni osnovi monarhije, previdno pa se izogiblje kazensko-pravni označbi tega dozdevnega delikta, v svesti si, da bi potem priznala kompetenco kazenskega sodišča, pred katerim bi prišlo na dan, da inkriminiranim besedam Spinčićevim nedostaja kriterij kate-regakoli kazenskega delikta. — Gledé teh govorov je torej jasno, da so bile „prosto izraževanje mnenja v zakonitih mejah“ v smislu državnega osnovnega zakona z dné 21. decembra 1867, drž. zak. št. 142.

Gledé Spinčićevega delovanja prilikom državno-zborskih volitev v Istri pa mu očita naučna uprava, da je kot vodja hrvatske stranke težil za tem, da bi bili izvoljeni samo hrvatski volilni mošje in poslanci. Ta trditev zdelo se je imunitetnemu odseku presplošna in nejasna in zahteval je valed tega, da mu vlada predloži disciplinarne spise. Vlada je pa to zahtevo odklonila in tudi na poziv, da naj se precizujejo vsaj najhujši slučaji Spinčićeve, dozdevno s profesorsko službo nezdružne agitacije, vedel je povedati vladni zastopnik le to, da je napravil bajb v svojem stanovanju v Poreču popolno volilno agencijo. Ako je pa to najbolj kričeči slučaj Spinčićeve agitacije, tedaj bi bilo pač odveč dokazovati, kako ničevno je v tem pogledu postopanje disciplinarne oblasti, trdeče, da je v očitnem protislovju z dolžnostimi uradnika in odgojitelja mladine prevzemanje vodilne vloge v strankarskem boju ter strastno in brezumno izvrševanje iste. Pomankanje fakt prikrije naj krepkost izrazov!

Ne da se sicer tajiti, da izvolitev poslancem državnega uradnika ne odveže njegovih stanovskih dolžnostij, a vsako poseganje disciplinarne oblasti v politično delovanje uradnika-poslanca izven njegovega službenega delokroga je jako sumljivo in to tembolj, ker nasprotno tendenco kaže tudi državni osnovni zakon, dovoljujoč vsakemu izvoljenemu poslancu nepogojni službeni dopust ter hoteč varovati ga s tem kolizije dolžnostij. V slučaju Spinčićevem pa je še tem manj mogoče govoriti o prekršitvi službenih dolžnostij, ker je bil Spinčić že od dné 19. oktobra 1889 kot član

istrskega deželnega odbora oproščen učiteljevanja, v katerem ga je nadomeščal na njegov račun postavljen suplent — in ker je imel, odkar je položil mesto deželnega odbornika ter je bil izvoljen v državni zbor, temeljem naredbe naučnega ministerstva z dné 26. novembra 1887, št. 23.896, veljavne za vse srednješolske učitelje, zakonit službeni dopust iz pedagoško-didaktičnih razlogov za celo dobo mandata.

Ako se pa politično delovanje poslanca v zvezo spravlja z njegovo državno službo ter zategadelj preganja disciplinarnim potom, tedaj tako postopanje neboté vzbuja sum, da je udarec namenjen opozicijskemu poslancu.

Res se sicer težko da vzdržati trditev, da bi se bilo kršilo v aferi Spinčićevi takozvano „zunanje“ imunitetno pravo po črki zakona z dné 21. decembra 1867, drž. zak. št. 141, § 16., Al. 3., pač pa se protivi disciplinarna obsodba Spinčićeva očividno duhu zakona.

Imunitetno pravo ne pristojna narodnemu zastopniku kot osebno odlikovanje, temveč je neodpovedna pravica narodnega zastopa v javnem interesu. To pravo je jamstvo za svobodo govora ter ima tendenco, odstraniti vse, kar se upira glavni podlagi vsakega narodnega zastopstva, to je svobodi in nemotenemu delovanju. Zategadelj zahteva duh tega zakona, da se interpretuje ekstenzivno, ne pa restriktivno. Ustava daje državnim služabnikom neomejeno pasivno volilno pravico, in ker imajo vsi poslanci jednake pravice, zato je nedopustno in izključeno, da bi se postopanje gotove kategorije poslancev (uradnikov) smelo preganjati, dočim je prosto isto postopanje drugih poslancev (neuradnikov). Prava imunitete morajo biti tedaj deležni vsi poslanci brez razlike v istem obsegu. Zlasti pa je duhu imunitetnega prava naravnost protivno tendenciozno disciplinarno preganjanje le na podlagi uradnih aktov, brez kontrole po preganjanju, brez javnosti, brez zagovornika, ker je tako preganjanje hujše nego formalna kazensko-sodna pravda, katere poslanca pač izrecno varuje imunitetno pravo. Tako postopanje pa izziva tudi sum, da se hoče doseči to, kar ni moči doseči potom rednega sodnega postopanja, po ovinku disciplinarne preiskave in obsodbe. Naravnost anomalija pa je trditev, da je zakon hotel pač braniti poslanca pred sodnim, največjo objektivnost garantujočim preganjanjem zaradi kazensko pravnih

LISTEK.

O pravem času hajduki!

(Srbski spisal L. K. Lazarevič. Prev. V. P. Planinski.)

(Dalje.)

— Ne, kakšne noge? Pojdi, pa večerjaj; danes si se dovolj utrudila.

— Pa z Bogom, reče ona polahko in ne obrnivši glave k meni, ter odhaja, zopet tako zmajevaje z rameni.

Tudi pandurju velim, naj gre spat. Samokres obesim na posteljino nogo. Razpravim se, odprem malo okence, zapalim si smodko, upihnem luč in se zavalim truden na posteljo.

Tako nekako sladko mi je délo!

Skozi okno pihlja sapica in me oživlja. Izpod mene daje seno nekakšen idilski vonj od sebe. Zunaj slišim, kako konj grize seno z voza in kako časi zahrška ter se mu zatresó nosnice. Tudi kletina vrata čimdalje redkeje škripljejo. Cvrček cvrči — vse drugo spava!

Ali meni nikakor ni mōči zaspati!

Niso me morile nikakoršne težke misli in bilo mi je prijetno misliti, dasi je postajala noč vedno bolj temna. Na misel mi pride časi Stanija. Tako

milo mi je bilo premišljati njeno sliko. V nji ni bilo nič romantiškega, niti najmanj ne. Ali me nekako razvedruje ono zdravje, ona zorna rast, življenje!

Slike so postajale čimdalje bolj raznovrstne in nejasne. Že vidim kočijaža Trifuna, kako se je vspel na zajemalčev drog, pri vodnjaku pa razprostira kravjo kožo; za vratom me nekaj prijetno zašegeta; obrnem se in uzrem Stanijo, smehlja se, v roki pa drži klas žita. Ta hip mi gre kolo od voza uprav čez noge! Stresem se, butim z glavo ob posteljo in spanec se mi iznova razbije.

Ne ljubi se mi prižgati luči, a sodim, da bo skoro polnoči.

Čujem, kako se bišne dveri odpró in potlej šepet. Skozi razpoklino mojih vrat je bilo videti, da ogenj še gori v kuhinji.

Šepet je postajal vse bolj jasen. Prvo, kar sem razločno slišal, je bilo:

— Saj on gotovo spi!

To je bil moški glas. Takoj na to čujem ženski:

— Gotovo!

Tako mi Boga, ona, Stanija!

E, mislim si, vstanem tudi jaz in pojdem, da nekoliko posedim z njima. Spati se ne more in ne more.

In res vstanem, Ogrnem suknjo, s katero sem se odel, in stopim k dverim. Toliko, da primem za

kljuko, kar se domislim, da bi ju utegnil motiti. — Da vidim, kdo je? — Pogledam skozi razpoko v dverih. — Zares sedi ona z bratom!

— E vidiš, sestrice, toliko sem jaz izkusil, a tudi precej sveta videl. Sedaj sem tudi to breme raztovoril — tudi vojake sem odslužil. Sedaj pa... moram... je treba... da tebe... da tebe v božjem imeni dam komu in da se tudi sam oženim... sam...

Ona molči.

— Ali veš kaj? Glej, jaz vem vse!... Jaz... jaz bi raje videl, da si mi sama razodela, kakor da slišim od drugih. A naposled glej... ti veš... da ga jaz mrzim in... in... vidiš... tako ti je!

Ona molči.

— Jaz, glej, jaz ga dobro poznam! Ali to naj si on izbije iz glave... to, kar on misli. Ne dam te jaz slabšemu od sebe. Jaz ti dobim mladeniča... pa še kakšnega!

Ona vstane s hloda in gre mimo ognja. Nisem je mogel več videti. Tudi on mi obrne hrbet. Pokašljava in raztezaje se, ter izbira besede nadaljuje:

— Jaz sem mu tudi zagrozil... dejal sem mu: Tima! Nikari se ti potikati okolu moje hiše in... moje sestre! Zakaj jaz... veš... jaz... jaz... ne poznam šale!... Tako je! (Dalje prih.)

deliktov, da ga pa ni hotel varovati tudi zaradi manjših deliktov disciplinarnega preganjanja, ki čisto lahko izpodkoplje celo eksistenco dotičnika, kakor se je to zgodilo tudi v predloženem slučaju.

Gledé na vse to je manjšina odseka osvedočena, da se je z disciplinarno obsodbo poslanca Spinčiča kršilo imunitetno pravo ča ne po črki, pa po duhu ter priporoča zbornici, da vzprejme njen predlog.

Razlogi manjšine imunitetnega odseka so jasni in v celoti neovrtni. Navzlic temu pa ni upanja, da bi obveljali pred zbornico, ker tu gre za pravico — slovenskega poslanca.

V kateri seji pride stvar na dnevni red, še ni določeno.

Finančne razmere na Primorskem.

(Govoril posl. dr. M. Laginja v 206. seji državnega zbora dné 23. februarja t. l.)

(Dalje.)

Točke o troških so dosti manjše.

Ministerstvo notranjih rečij, torej celotna politična uprava, — kajti za zgradbo cest, za vodne zgradbe itd. se ne trosi čisto nič, kakor sem že povedal — velja 590.000 gld., domobransko ministerstvo izda za orožnike in druge reči 181.000 gld. Pri ministerstvu za uk in bogočastje znašajo specijelni troški za šolsko nadzorstvo, izkopavanja v Ogleju in za malenkostne poprave v stolni cerkvi Poreški 26.000 gld.; troški za bogočastje znašajo 219.000 gld., za pouk 380.000 gld. (Posl. Spinčič: Za Hrvate in Slovence skoraj nič!) To so večinoma troški za srednje šole. Troški ministerstva za uk in bogočastje znašajo na Primorskem čistih 625.000 gld. Finančno ministerstvo ima troškov 1.350.000 gld.; trgovinsko ministerstvo za mornarsko-sanitarne namene in za nove naprave pri pristanih glasom letošnjega proračuna 475.000 gld., torej le malo več, kakor znašajo proračunjene sanitarne in pristanske pristojbine. K troškom trgovinskega ministerstva pristeti je še polovico troškov za centralno pomorsko oblastvo v Trstu — polovico pravim, ker spada druga polovica na Dalmacijo. Polovica znaša okolu 119.000 gld., torej ima trgovinsko ministerstvo troškov 594.000 gld.

Poljedelsko ministerstvo izda za Primorsko nekoliko manj, kakor dobi iz državnih gozdov na Primorskem, namreč blizu 53.000 gld. Potem imamo še pravosodno ministerstvo, to je pravosodje samo in kaznilnice. Ako se odbije dobiček, kateri se dobi od kaznilnic, je na leto 872.000 gld. pravih troškov.

Troški znašajo torej vkupe 4.265.000 gld. ali okroglih 4.3 milijona, kar sem že prej trdil in, kakor mislim, iz proračuna dokazal.

Visoka zbornica naj mi dovoli, da se nekoliko obširneje bavim s to rečjo. Vprašujem se, kako je razmerje Primorskega po dohodkih in troških k totranski državni polovici oziroma k celi avstro-ogerski monarhiji. Kar se dostaje prve točke, namreč troškov, skupnih vsem v državnem zboru zastopanim kronovinam, zmatrati moram kot takšne v pravem pomenu besede samo troške za posamna ministerstva in sicer za ministerstvo notranjih rečij, bogočastja in pouka, trgovine, poljedelstva in pravosodja, za katere sodim, da znašajo troški po 500.000 gld., potem finančno ministerstvo, čigar troški znašajo jeden milijon goldinarjev in konečno deželnoobrambno ministerstvo, ki potrebuje uštevisi troške za deželno brambo 11 milijonov gld. Iz tega sledi, da znašajo skupni troški za centralna oblastva in za našo deželno brambo skupaj 17.5 milijonov gld.

Sedaj pridejo na vrsto troški, katere nam je nositi skupno z deželami ogerske krone, kakor se govori oficijelno, ali z Ogorsko in Hrvatsko, kakor bi se bolje reklo. Tu imamo troške za dvor, za ministerski svet in za druge skupne reči v znesku 112 milijonov goldinarjev; potem troške za skupne in naše specijelne dolgove in njih upravo v znesku 153 milijonov gld. na leto, od katere svote pa je odbiti pokritja v znesku 9.5 milijona gld. Troški za skupne zadeve za dežele obeh državnih polovic znašajo torej na leto vsega vkupe 273 milijonov gld. Primorsko bi moralo, ako izračunamo, koliko spada na vsako posamno deželo, doprinesati svoto, katera se dobi iz primerjanja vseh državnih dohodkov z dohodki s Primorskega. Prvi znašajo po proračunu 609 milijonov gld., drugi pa 16.1 milijonov gld. Primorska bi torej morala za skupne potrebščine te državne polovice in cele monarhije doprinesati $\frac{1}{35}$ vseh drž. dohodkov, to je 7.2 milijonov. Prištevisi to svoto 7.2 milijonov k prej omenjeni svoti

4.3 milijonov gld., katera se porablja za administracijo, znaša to 11.5 milijonov gld., tako da torej še ostane 4.6 milijonov gld.

Ako postavim, kakor v omenjenem svojem govoru, na specijelni konto Primorskega še kvoto 4.5 milijonov gld. kot vsakoletni delež za troške, katere je kdaj imela država za železnice, za Tržaški pristan in za Lloyd, tako preostane od vseh dohodkov s Primorskega vsako leto vsaj še 100.000 gld. čistega prebitka. Pričakujem — kakor sem rekel — da se bodo s katere koli strani od mene navedene številke iz proračuna ali zavrnile, ali pa potrdile. Ako se s pristojne strani, namreč od visoke vlade potrdé, potem smo dosegli, kar smo leta in leta trdili, namreč slovesno priznanje, da ne samo nismo pasivna dežela, ampak da totranska državna polovica od naših dajatev nekaj porablja za druge kronovine in dežele in ne za našo specijelno korist in v naše namene. Če pa takega potrdila in take izjave ne dobimo, zmatrati se bomo opravičene verovati, da je vse tako, kakor sem z raznimi datami dokazal, sklicevaje se na stari rek: „Qui tacet, consentire videtur“.

(Dalje prih.)

Državni zbor.

Na Dunaji, 6. marca.

Zbornica se je tudi v današnji seji bavila samo s proračunom trgovinskega ministerstva. Najvažnejše točke so že rešene.

Po otvoritvi debate o točki „pošte in brzojavi“ odgovarja trgovinski minister markí Bacquehem na razne želje in pritožbe, povdarjajoč, da se je pri vseh reformah ozirati na denarna sredstva. Ako bi se opustilo pobiranje dostavnine na deželi, utrpela bi vlada 800.000 gld. Za ženske uradnice pri poštah in brzojavah se je že nekaj storilo in tudi za sluge se bo še letos kaj ukrenilo. Tekom leta je avansiralo nad 1000 uradnikov. Podržavljenje poštних uradov napreduje. Vlada namerava napraviti neposredno brzojavno zvezo mej Dalmacijo in Trstom ter mej Berlinom in Dunajem. Telefonska zveza Dunaj-Gradec-Trst je gotova in funkcijonira izvrstno. Govorec o jezikovnih razmerah pravi minister, da se vlada skrbno ozira na vse opravičene zahteve. Poštna hranilnica posluje v osmih jezikih, le gledé čekovega prometa je nemogoče varovati jezikovno ravnopravnost, ker je pri tem vse naglo reševati. Želji, naj se uradniki pri poštni hranilnici stalno namesté, se je deloma že ustreglo za ostale uradnike pa se je tudi že skrbelo.

Posl. dr. Pattai govori o razmerah poštних slug in poštnohranilničnih uradnikov in želi, da se reformirajo bančne razmere, kajti finančni velikaši so državi še nevarnejši, kakor nekdanji fevdalci. Banke imajo mogočen upliv na vse javno življenje, to se je pokazalo pri volitvi Czeditkovi. Poštne hranilnice imajo namen, da se v korist srednjega stanu bavijo z bančnimi posli. Poštne hranilnice morale bi se pečati z eskomptom in vrh tega še z denarjem založiti državno zadružno banko. Pri zadnjih finančnih operacijah so banke naredile 5 do 6 milijonov goldinarjev dobička. To ni prav. Poštna hranilnica bi bila najcenejši konverzijski zavod. Reklo se je, da je Rothschildova skupina zmerna. V parlamentu je tista stranka zmerna, kateri se dobro godi; tiste, katere ničesar ne dobivajo, so vse skrajne, nezmerne. Sodni depozitni denarji naj se izročé poštnim hranilnicam. Telefonske zveze je vse podržaviti.

Posl. Riegler nasvetuje resolucijo, s katero se pozivlje vlada, naj odpravi na deželi navadno dostavnino od poštних pošiljatev, pisem itd.

Posl. Roser nasvetuje resolucijo, s katero se pozivlje vlada, da iz čistega dobička pri poštah dovoli uradnikom tantijeme in naj predloži zakon o pravici telegrafistinj do penzije.

Posl. Kraus želi, da se določijo pogoji za koncesijoniranje telefonskih naprav.

Posl. Peez govori o poštnih in brzojavnih razmerah, želeč, da se preuredé poštne znamke.

Posl. dr. Russ želi reformo telefonskih pristojbin.

Posl. Morsey podpira željo, da se zboljša materijelno stanje poštnohranilničnih uradnikov in se izreka za nasvet Pattaijev, naj se podržavijo denarnoprometne naprave.

Zbornica vzprejme vse razpravljane proračunske točke in začne debato o vladnem predlogu gledé pomnožitve vozil pri državnih železnicah. Po kratkem govoru posl. Sommeruge vzprejme se predlog in takisto predlog o zgradbi dalmatinske železnice iz Kuina v Siveric.

Potem se začne debata o državnih železnicah in o železniških zgradbah.

Posl. dr. Russ poroča o resolucijah, tičočih se lokalnih železnic ter pravi, da je zahteva zgradba novih železnic, še bolj pa podržavljenje železnic. Taka država, kakor Avstrija mora na leto zgraditi vsaj 500 kilometrov novih prog. Za železniške zgradbe najeti bi bilo posebno popopilo. Ako hoče vlada v stran potisniti politična vprašanja, naj vsaj popusti svojo gospodarsko nedelavnost.

Ko so govorili še poslanci Stöhr, baron Morsey in Kaftan, zaustavila se je razprava. Prihodnja seja jutri.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 7. marca.

Državni zbor.

Počasno in dolgočasno tečejo razprave v poslanski zbornici, vse se pripravlja na seje, v katerih bode debata o finančnem zakonu. Kakor se čuje, bo ta debata eminentno politična in bo trajala več dni. Glavni udeležniki bodo levičarji in Mladočehi. Sodi se, da se bo debata sukala v prvi vrsti o pogojih za porazumljenje mej Mladočehi in nemškimi liberalci — s kakšnim uspehom, to se bo šele pokazalo.

Davčna reforma.

Z ozirom na nužnost davčne reforme, sprožila se je misel, naj se davčni odsek proglasi permanentnim, da bo mogel za časa parlamentarnih političnih dognati posvetovanja in za jesensko sesijo zbornice pripraviti svoje poročilo. O tej stvari bavili so se posamni klubi, zlasti konservativni, poljski in levičarski. Noben klub ni unet za vse vladne nasvete gledé davčne reforme in radi tega so se tudi nekateri poslanci močno upirali proglašenju permanentnosti. Zlasti v poljskem klubu bile so jako rezke debate o tej stvari in le iz težke se je ta klub odločil za permanentnost, kakor sta se zanj odločila tudi konservativni in levičarski klub.

Cerkvenopolitične reči iz Ogorske.

Vlada se sicer ogiba cerkvenopolitičnim razpravam kolikor mogoče, toda ogniti se jim ne more. Vladna stranka se je imela v nedeljo posvetovati o proračunu naučnega in bogočastnega ministerstva, a mesto stvarne debate je začela razpravljati o cerkvenopolitičnem programu. Prva posledica je bila, da je posl. Asboth izstopil iz kluba, drugi poslanci mu bodo gotovo sledili. Druga neugodnost je ta, da hoče vladna stranka zajedno s cerkvenopolitičnimi predlogami rešiti tudi vprašanje o katoliški avtonomiji. Pri tej debati stavljen sta bila dva, te reči tičoča se predloga in vlada je morala akceptirati vsaj jednega, tistega namreč, ki se izreka splošno za katoliško avtonomijo. Iz teh dogodkov je vidno, da utegnejo cerkvenopolitična vprašanja prouzročiti res ločitev sedanje vladne stranke in novo organizacijo parlamentarnih frakcij. Ali dobi vlada pri tej novi organizaciji za svoje predloge trdno večino, ni še dognano, akopram se kaže, da ima sedaj še veliko večino parlamenta na svoji strani.

Vnanje države.

Ovacija grofu Ignatjevu.

Dné 4. marca slavili so v Peterburgu živeči južni Slovani jako dostojno obletnico Sanstefanske pogodbe. Slavnosti, prirejene v ta dan, udeležili so se tudi mnogi visoki ruski dostojanstveniki in mej njimi grof Ignatjev, kateremu so zbrani gostje priredili velikansko ovacijo. Ignatjev se je zahvalil v preznamenitem govoru. Povdarjal je zlasti, da Rusija gotovo ne bo nikdar pozabila slovenske svoje misije in da so interesi Rusije in slovanstva nerazdružno vezani. — V krogih, Rusiji in Slovanom neprijaznih, je naredil ta govor jako neugoden utis, kar je lahko umevno, a vendar nikogar ne moti.

Volitve na Španskem.

V nedeljo so se začele volitve v španski parlament. Kakor se vselej, tako je tudi to pot gotovo, da dobi vlada velikansko večino, vendar pa letos ne tečejo tako gladko, kakor navadno. Republičani postavili so ponekod svoje posebne kandidate in tudi v nekaterih okrajih sijajno zmagali, tako da bo v novem parlamentu imela republičanska stranka prav častno manjšino. Južna strast prekipela je pri teh volitvah v nekaterih volilskih okrajih in prišlo je do izgrediv, krvavih pretepov in pobojev. Ponekod je moralo vojaštvo intervenirati. Ubitih in pohabljenih je precej oseb.

Dopisi.

Iz Kamnika, 6. marca. [Izv. dop.] V naš

mestni občinski odbor so bili pri zadnji volitvi izvoljeni nastopni odborniki: Jos. Močnik, lekar, meščan, župan; Jan. Adamič, Jožef Adamič, meščana in odbornika; Val. Burnik, nadučitelj; dr. Jul. Dereani, zdravnik; Dornik Fr., meščan in gostilničar; Jan. Dornik, posestnik in obrtnik; Exler Fr., meščan in obrtnik; Fröhlich Ant., meščan in gostilni-

čar; Jernej Grašek, meščan; France Hajek, meščan in tovarnar; Emil Janežič, penz. davk. kontrolor in posestnik; Jos. Kenda, meščan in gostilničar; Ant. Pintar, meščan in trgovec; dr. Karol Schmidinger, notar in meščan; dr. Val. Temnikar, odvetnik; Avg. Terpinec, meščan in obrtnik; Ivan Žargi, meščan in trgovec.

Dne 4. t. m. smo volili upravni odbor za oskrbovanje meščanskega premoženja ali odbor takozvane meščanske korporacije. Zmagali so tudi tu svobodni, narodni meščani. Nasprotna stranka se je jako zanimala tudi za to volitev, da bi izpodrinila stare odbornike, ki so tri leta nesebično v občo zadovoljnost opravljali poverjeni jim častni posel. Ko so se tedaj nasprotniki na predvečer volitve prepričali, da ostanejo v veliki manjšini, niso prišli na volišče. V tem odboru so: Adamič Jože, Fröhlich Ant., Hudobilnik Ivan, Pollak Jožef in Terpinec Avgust.

„Matica Slovenska“.

XCIV. odborova seja, v sredo, 1. marca 1893. l. (Konec.)

Za lani je plačalo Matici 1925 letnikov, za letos 273; od zadnje seje je pristopilo društvu na novo 98 udov; 1 ustanovnik in 97 letnikov in sicer: *Mally Franc, zasebnik v Ljubljani. Abram Filip, bogoslovec v Gorici. Abram Ivan, kaplan v Mokronogu. A. J. gimnazijec v Ljubljani. Bajec Gabrijel, kapucina v Wolfsbergu. Barbič Mihael, bogoslovec v Gorici. Bernard Jernej, bogoslovec v Ljubljani. dr. Bisiak Josip, odvetnik v Radovljici. Bratina Alojzij, vikar v Lokovcu. Brecljnik Gregor, posestnik na Brdu. Budal Josip, nadučitelj v Grgarju. Budin Anton Josip, bogoslovec v Gorici. Droll Karolina, učiteljica na Bledu. Fabiani Ivan, trgovec v Lokvi. Globočnik Anton, tovarnar in posestnik v Železnikih. Gnidovec Ivan, bogoslovec v Ljubljani. Gorup Filip, stud. med. na Dunaji. Govekar Franc, stud. med. na Dunaji. Gregorič Anton, c. kr. poštni oficijal v Ljubljani. Grilec Ivan v Chicagi. Gruden Josip, kaplan na Bledu. Guzelj Franc, bogoslovec v Gorici. Holecsek Josip, strojevodja in posestnik v Spodnji Šiški. Hrovat Rudolf, učitelj v Orehku. Ivančič Ivan, učitelj v Kredu. dr. Jan Ivan, c. kr. fin. prok. koncipist v Ljubljani. Jekler Matej, gostilničar na Bledu. Jelen Aleš, bogoslovec v Celovcu. Jenko Ivan, načelnik železniške postaje v Litiji. Kalin Josip, vikar v Dreženci. Klinar Viktor, hotelier na Bledu. Klinc Ignacij, ces. kr. davkarski pristav v Novem Mestu. Klun Albin, bogoslovec v Gorici. Knaps Franc, bogoslovec v Gorici. dr. Kolšek I., odvetniški kandidat v Novem Mestu. Korošec Anton, bogoslovec v Mariboru. Košmrlj Blaž, trg. potnik v Ljubljani. Kranjc Ivan, trgovski pomočnik v Borovnici. K. L., gimnazijec v Mariboru. Kroupa Henrik, bogoslovec v Gorici. Leben Ivan, sem. duhovnik v Gorici. Limpler Valentin, bogoslovec v Celovcu. Majaron Ivan ml., trg. in pos. sin v Borovnici. Majdič Franc, c. kr. okr. živinozdravnik v Logatcu. Makarovič Ivan, sem. duhovnik v Gorici. Malgaj Franc, bogoslovec v Celovcu. Markič Matej, adm. v Golcu. Mežan Vinko, bogoslovec v Gorici. Miklavčič Anton, učitelj v Kobaridu. Mikuž Anton, pri Sv. Luciji (Tolminsko.) Muha Anton, posestnik v Lokvi. dr. Musoni Franc, tehn. profesor v Palermi. Neimenovan. Orač M., učiteljica pri Sv. Jurju ob južni železnici. Pavlinič Andrej, bogoslovec v Gorici. Pavlošič Franc, c. kr. poštar v Radovljici. Pipan Vinko, bogoslovec v Gorici. Počivalnik Vatroslav, kaplan v Brezovici. Podgornik Ivan, stud. jur. Pregelj Valentin, c. kr. profesor v Dubrovniku. Prelesnik Matija, bogoslovec v Ljubljani. Presker Dragotin, bogoslovec v Mariboru. Pretnar Rudolf, davk. aspirant v Pazinu. Preželj Luka, bogoslovec v Ljubljani. Prus Rička, zas. v Gradcu. Pušavec Ivan, c. kr. sod. kanc. v Kranjski Gori. Rakošček Josip, učitelj v Kobaridu. Romah Andrej, bogoslovec v Celovcu. Sagan Ivan, zasebnik v Karlovcu. Sever Josip, trg. poslovođa v Št. Jerneju. Simon Karol, učitelj v Lescach. Stratil Ivan, bogoslovec v Gorici. dr. Supan Viktor, odv. kandidat v Ljubljani. Šarf Milena, učiteljica v Lokvi. Šmid Franc, sem. duhovnik v Gorici. Stemberger Ante, kaplan v Hrušici. Strancar Josip, kaplan v Kamenjah. Štrukelj Ivan, posestnik na Brdu. Švegelj Peter, bogoslovec v Gorici. Tiringar Ivan, sem. duhovnik v Gorici. Trošt Karol, učitelj v Št. Jerneju. T. J., gimnazijec v Ljubljani. Trunk Jurij, bogoslovec v Celovcu. Uršič Andrej, trgovec v Kobaridu. Ušaj Josip, bogoslovec v Gorici. Vdovič Ivan, zas. uradnik v Ljubljani. Velkovič Alojzij, c. in kr. nadporočnik v Palji. Vodopivec Janko, nadučitelj v Kamenjah. Vodošek Josip, bogoslovec v Mariboru. Vodošek o Salezij, franč. kaplan v Ljubljani. Vojsk Alojzij, kaplan pri Sv. Mariji v Medjimurji. Weiss Valentin, bogoslovec v Celovcu. Wilfan Josip, c. kr. nadinženir v Dubrovniku. Zajec Jurij, gostilničar v Ljubljani. Zore Josip, v Kamniku. Zupančič Ivan, sem. duhovnik v Gorici. Zupnek Franc, c. kr. vl. koncipist v Logatcu. Žužek Josip, c. kr. inženir v Krškem.

Domače stvari.

— (Slovensko gledališče.) Jutri, sredo, bode petinštirideseta slovenska predstava letošnje sezone. Predstavljal se bode burka v treh dejanjih „Trije klobuki“. Ker se gledališka sezona bliža koncu, se je nadejati, da bodo zadnje predstave dobro obiskovane.

— (Izredni občni zbor „Glasbene Matice“.) Poročali smo že, da je bil dne 6. t. m. izredni občni zbor „Glasbene Matice“ zaradi nakupa hiše. Predsednik društvu g. F. Ravnikar otvoril je skupščino s primeram nagovorom, poudarjaje, da si vsak posamičen človek želi lastnega doma in da so tudi odborniki „Glasbene Matice“ gojili misel in željo, oskrbeti si tak dom. Posebno živa je bila ta želja takrat, kadar je bilo treba seliti se, kar se je, žal, čestokrat prigodilo. Vselej pa je društvenikom upadel pogum gledé na skromne finančne moči in še le enerzijski društvenega šolskega nadzornika gospoda svetnika Vencajza se je posrečilo, stopiti pred svet s konkretnim predlogom. — Na to šolski nadzornik g. Vencajz v daljšem govoru razloži veliko potrebo, da si pridobi društvo za šolski zavod „Glasbene Matice“ v last hišo, ki bi mu dala gotovo stalnost. Hiša naj bi bila v sredini mesta in naj bi društvu ne prizadevala premnogih denarnih žrtev. To je hiša št. 8 v Gospodskih ulicah. Hiša bi stala 15.500 gld., popraviljanja bi bilo za kakih 2000 gld., amortizovala bi se po svojih obilih prihodkih. Mestna hranilnica dá društvu na to posojila 10.000 gld., ostali znesek bi pa prispevali deloma naši zastopi, deloma bi se poplačal iz presežkov letnih računov. — Oglasi se za besedo g. dr. vitez Bleiweis, ki načelno ne ugovarja predlogu, pač pa izreče željo, da bi se „Glasbena Matica“ ne odtegovala od drugih narodnih društev, temveč da bi tudi ona iskala zavetja v poslopji „Narodnega Doma“. — Odločno se protivi predlogu član odbora g. dr. Požar ter opozarja na veliko breme, katero si nakopje „Glasbena Matica“ s tem nakupom, da hiša ni mnogo vredna in da tudi ni zadostnega števila udov navzočih, ki bi mogli v imenu društva, katero šteje 500 članov, definitivno sklepati o tako važnem predmetu. Vsaj Ljubljanske člane bi trebalo eventualno potom okrožnice za to vprašati. — Poročevalec replikuje, da se kupuje hišo ne za društvo, ampak samo za šolski zavod, da prosi odbor „Narodnega Doma“ za dalažo naklonjenost, da malo število navzočih ne ovira današnjega sklepa in da se lahko popolnoma pravilno vrši glasovanje, kar tudi navzoči notar g. Gogola potrjuje. — Končno še g. predsednik poudarja, da se „Glasbena Matica“ nikakor ne namerava odtegovati skupnemu delovanju v prospeh narodne izornike, temveč da se hoče tesno okleniti „Narodnega Doma“. — Večina navzočih glasuje potem za predlog poročevalca oziroma odbora, naj se kupi omenjena hiša. Imenujeta se kot verifikatorja notarijelnega zapisnika gg. Petrovčič in Krulec in zborovanje se zaključuje.

— („Konzervativno obrtno društvo“) imelo je zadnje dni pod predsedstvom načelnika Jože Regalijaseja, v kateri je g. Regali predlagal, naj se izroči mestnemu magistratu prošnja, da le-ta ukaže, da morajo odslej gostilničarji zapreti gostilnice ob 11. uri, kavarnarji pa kavarne ob 12. uri po noči. Nekateri obrtniki so bili mnenja, da take stvari pač ne spadajo v področje obrtnega društva, da naj bi se to raje bavilo z obrtnimi stvarmi, a predsednik ni hotel ničesar slišati o tem in končno je društvo sklenilo po ujetem nasvetu. Za to novo blamažo gotovo nihče ne zavida „obrnega“ društva!

— (Glasbeni večer „Glasbene Matice“.) Včerajšnjemu svojemu poročilu o glasbenem večeru, katerega je „Glasbena Matica“ priredila na sobotni večer, dodajamo še, da se je ženski čveteroglasni zbor „Razrušena ljubezen“ proizvajal pod vodstvom koncertnega mojstra g. Hanuša Baudisa, ki se nam je ta večer pokazal kot jako spretnega dirigenta.

— (Gosp. Jernej Pečnik) je dne 4. in 6. t. m. kopal v Ljubljani „na mirju“. Povsod, kjer je kopal, je našel rimsko zidovje, zidano po njegovem mnenju v I. stoletju po Kr. Ponekod je na zidovih zasledil fresko-slikarije, izdelane z rumeno, rdečo in zeleno barvo; na dveh krajih je odkril tudi rimske toplice, rimske opeke, črepinje in nekatere druge malenkosti, najbrž iz prve rimske dobe. Na njivah gospé Krčonove, na levi strani od

Tržaške ceste, in pa okolu hiše imenovane gospé je zasledil vse polno ostankov nekdanjega mesta, našel obilo ostankov slikanih sob, tlakov itd., sploh toliko rečij, da sklepa iz njih, da je tod stalo rimsko mesto, katero pa ni čakalo V. stoletja. Gosp. Pečnik misli, da je tukaj stala staroslavna Emona.

— (Povozil) je zadnjo soboto fijaker malega dekleta in je jako težko poškodoval. Ulice mej hišo barona Wurzbacha in nunskim šolskim poslopjem so jako ozke in so kar mrgolele deklet, ker se je ravno šola končala. Tri deklice so šle v jedni vrsti; jedna pride pod voz. Kolesa šli so jej preko obeh rok, a poškodovana je tudi na glavi; drugi dve deklici sta še srečno odskočili. Fijaker jo je brzo odkuril, a redar ga je takoj dobil in odvedel v zapor.

— (Samomor.) Včeraj popoldne našli so na Ljubljanskem gradu v gozdiču blizu Ahlinovega posestva bivšega pisarja v deželni bolnici Janeza Mola obešenega. Nesrečnik obesil se je na svojem naravniku, a tako, da bi se bil lahko rešil smrti, da je hotel. Mol je že lani jedenkrat poskusil usmrtiti se, a tedaj ga je rešil njegov sin. Uzroki samomoru niso znani, najbrž pa je nesrečnika gnalo pomankanje v smrt. Pri mrliču so našli več pisem, a niti krajcarja denarja. Prenesli so ga v mrtvašnico k sv. Krištofu.

— (Ljubljanski obrti) meseca februarja a) pričeti: Pavel Kotnik, prevozniki obrt; Vinko Čamernik, kamnoseški obrt; Barbara Kastelic in Josip Blat, sejmarstvo s slaščičarskim blagom; Ivan Pistotnik, pekarski obrt; Tilen Končar, branjerija; Marija Klun, prodaja masla; Miha Jager, jermenski obrt; Peter Rambolli, trgovina z vinom; Alojzij Erjavec, čevljarški obrt; Franc Čik, mizarski obrt; Franc Hartman, sejmarstvo s klobuki; Rozina Glaser, trgovina s zobotrebi; Uršula Uran, prodaja lončene in kameninaste posode; Andrej Zalar, gostilničarski obrt in Fran Železnikar, krojaški obrt; — b) odglašeni: Ivan Schlechta, slaščičarski obrt in trgovina s žganimi opojnimi pijačami; Vinko Čamernik, kamnoseški obrt; Anton Braščič, gostilničarski obrt; Ludovik Fantini, trgovina z vinom in Ivan Zor, čevljarški obrt.

— (Mariborski mestni zastop in družba sv. Cirila in Metoda.) Kakor poroča Celjska „Domovina“, se namerava mestni zbor v Mariboru upirati družbi sv. Cirila in Metoda, ki hoče ustanoviti slovenski otroški vrtec v Mariboru. To spet kaže pravičnost nemško proti Slovencem. Koliko svojih zavodov ima nemški „schulverein“ v Ljubljani, ne da bi se bil mestni zastop slovenski upiral proti njim, kakor se zdaj Mariborski nemški zastop hoče jedinemu slovenskemu zavodu, ki bi se imelo osnovati.

— (Mariborska posojilnica darovala je) akademskemu društvu „Triglav“ v Gradcu petdeset goldinarjev. Na tem velikodušnem daru zahvaljuje se odbor imenom društva kar najtopleje in kliče vrlejš posojilnici „Živela in se procvitala“.

— (Celjski Slovenci) imajo svoje večerno shajališče „pri mestu Gradec“ (Stadt Graz) pri gospodu Janezu Petroviču v Graški ulici. To se naznanja vsem rodoljubom z dežele, da vedo, kje je najti narodna družba, ako prihaja v Celje.

— (Nesreča.) Nad lopo, ki stoji za kolo-dvorskim poslopjem na Zidanem mostu, udrila se je minuli teden velika skala in padla na streho, katero je prebila. V lopi je bila navzlic svarjenju železniških delavcev v osodepolnem trenutku sedemdesetletna ženica J. Gerčar, katero je skala uprav razdrobila. Nesrečnica bila je takoj mrtva.

— (Goriško-Ajdovska železnica.) Te dni odpošlje deželni odbor goriški načrte te v projektu končane železnice na dotično mesto, da pridobi koncesijo. V načrtu zaznamovane so nastopne postaje: Gorica, Bilje, Renče, Dornberg, Selo, Kodrovi, Vel. Žablje, Ustije in Ajdovščina.

— († Gregor Jereb.) V nedeljo zjutraj umrl je v Trstu po kratki bolezni c. kr. brzojavni oficijal g. Gregor Jereb. Pokojni bil je vrl in odločen narodnjak in obče priljubljen dober družabnik. Služboval je poslednji čas v Pazinu in v Trstu. Dlje časa bil je marljiv poverjenik „Slovenske Matice“. Tudi kot pisatelj oglašal se je večkrat s srečnim uspehom, tako v „Ljubljanskem Zvonu“ in v drugih listih. Bodi mu časten spomin in lahka zemlja!

— (Predsednikom sodnega dvora v Zagrebu) namestu umrlega viteza Cuculica imenovan je svetnik septemviralne stolice dr. Aleksander pl. Rakodczay, ki slovi za izbornega pravnika.